

คืนหลักประกันสัญญาจ้างให้บุคคลที่ไม่มีสิทธิ ... ผิด ! นะครับ !

คดีปกครองที่นำมาเล่าในฉบับนี้ เป็นอุทาหรณ์ที่ดีสำหรับหน่วยงานของรัฐทั่วไปที่เป็นคู่สัญญากับเอกชนในการตรวจสอบหลักฐาน ก่อนที่จะมีคำสั่งใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิของคู่สัญญา โดยเฉพาะคดีนี้เกี่ยวข้องกับการสั่งคืนเงินหลักประกันสัญญา

หน่วยงานของรัฐจะต้องตรวจสอบหลักฐานอะไรบ้างเพื่อให้แน่ใจว่า

คนที่มารับคืนหลักประกันสัญญา โดยเฉพาะที่เป็น “เงินสด” เป็นผู้มีอำนาจที่แท้จริงหรือไม่ ?

ข้อเท็จจริงในคดี คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (ผู้ผูกฟ้องคดี) ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดี (บริษัท) ก่อสร้างชุมชนประตูเข้าเมือง โดยนางสาว จ. ซึ่งเป็นกรรมการผู้มีอำนาจได้ทำหนังสือมอบอำนาจให้นางสาว ศ. เป็นตัวแทนลงนามและรับเงินตามสัญญาจ้างและผู้ฟ้องคดีได้วางเงินหลักประกันสัญญาจ้างเป็นเงินสด จำนวน 100,000 บาท โดยจะคืนเมื่อผู้รับจ้างพ้นข้อผูกพันตามสัญญา

ระหว่างที่ยังไม่ครบกำหนดรับเงินหลักประกันตามสัญญา

วันที่ 30 สิงหาคม 2548 ผู้ฟ้องคดีได้เปลี่ยนกรรมการผู้มีอำนาจ จากนางสาว จ. เป็นนาง ล. และได้เพิ่มกรรมการอีกหนึ่งคน คือ นาย ก.

วันที่ 20 มีนาคม 2549 นาย ก. ได้ออกจากการเป็นกรรมการและนาย ก. ได้เข้าเป็นกรรมการแทน โดยจำนวนกรรมการที่ลงชื่อผูกพันบริษัทได้คือ กรรมการหนึ่งคนลงลายมือชื่อและประทับตราสำคัญของผู้ฟ้องคดี

ต่อมา เมื่อพ้นข้อผูกพันตามสัญญา ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ 14 มกราคม 2551 ขอคืนเงินหลักประกันสัญญา แต่องค์การบริหารส่วนจังหวัดแจ้งว่า ได้คืนเงินหลักประกันสัญญาเป็นเช็คธนาคารให้แก่นางสาว ศ. แล้วตามหลักฐานฎีกาเบิกเงิน ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2550 เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้โอนสิทธิเรียกร้องเงินค้ำประกันสัญญาให้แก่นางสาว ศ. ซึ่งลงนามโดยนางสาว จ. กรรมการผู้มีอำนาจตามหนังสือ ลงวันที่ 29 มิถุนายน 2549 มาแสดงแก่เจ้าหน้าที่

ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า หนังสือโอนสิทธิเรียกร้องเงินค้ำประกัน เป็นเอกสารปลอม ถือเป็นความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ดำเนินการตรวจสอบเอกสารอย่างรอบคอบ

จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้มีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดคืนเงินหลักประกันสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดี

องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ต้องคืนเงินหลักประกันสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อปรากฏว่า ในวันที่ 29 มิถุนายน 2549 ผู้ฟ้องคดีมีกรรมการเป็นผู้แทนของผู้ฟ้องคดี 2 คน คือ นาง ล. และนาย ก. โดยการเปลี่ยนแปลงรายการตามหนังสือรับรองของบริษัทและได้มีการยื่นคำขอจดทะเบียนโดยชอบทุกครั้ง ดังนั้น หนังสือโอนสิทธิเรียกร้องเงินค้ำประกันของผู้ฟ้องคดีให้นางสาว ศ. เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2549 ที่ลงนามโดยนางสาว จ. จึงเป็นเอกสารที่ไม่ถูกต้องและไม่มีผลในทางกฎหมาย

ดังนั้น การคืนเงินหลักประกันสัญญาให้แก่นางสาว ศ. จึงเป็นการจ่ายเงินให้แก่ผู้ไม่มีสิทธิรับเงินและไม่เป็นเหตุให้หนี้เงินค้ำประกันที่ผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่จ่ายคืนแก่ผู้ฟ้องคดีระงับสิ้นไปแต่อย่างใด และเหตุที่ผู้ฟ้องคดีคืนหลักประกันให้แก่ผู้ไม่มีสิทธิได้รับเงินถือเป็นความบกพร่องของผู้ฟ้องคดี เพราะผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่ตรวจสอบความเป็นผู้มีสิทธิของผู้ยื่นคำขอและความถูกต้องของเอกสารหลักฐานที่ยื่นประกอบคำขอ ซึ่งการจ่ายเงินให้แก่นิติบุคคล ดังเช่นกรณีของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่ต้องตรวจสอบให้ได้ว่าผู้ที่ลงนามในเอกสารเป็นผู้มีอำนาจลงนามที่แท้จริงหรือไม่ ซึ่งอาจตรวจสอบได้จากหนังสือรับรองการจดทะเบียนหุ้นส่วนของบริษัทของผู้ฟ้องคดีฉบับที่เป็นปัจจุบัน แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว

ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจยกข้อบกพร่องมาปฏิเสธสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่จะขอรับคืนหลักประกันการปฏิบัติ ตามสัญญาได้และไม่อาจอ้างระยะเวลาที่ระบุว่าด้วยพัสดุกำหนดให้คืนเงินประกันสัญญาให้แก่ผู้รับจ้างโดยเร็ว อย่างช้า ไม่เกิน 15 วัน นับแต่วันที่คู่สัญญาพ้นจากข้อผูกพัน ให้ต้องพ้นความรับผิดชอบได้ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ต้องคืนหลักประกัน สัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 333/2557)

ในกรณีที่คู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐเป็นนิติบุคคล เช่น บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 70 กำหนดให้นิติบุคคลต้องมีผู้แทนคนหนึ่งหรือหลายคนตามกฎหมาย ข้อบังคับหรือ ตราสารจัดตั้งกำหนดไว้และความประสงค์ของนิติบุคคลย่อมแสดงออกโดยผู้แทนของนิติบุคคล ดังนั้น การตรวจสอบชื่อ กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลจากหนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัทที่เป็นปัจจุบัน ณ เวลาที่จะใช้อำนาจ ออกคำสั่งหรือสั่งการใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อสิทธิของคู่สัญญา จึงถือเป็นเรื่องสำคัญที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องต้องมีความระมัดระวังและความละเอียดรอบคอบเพื่อให้ทราบถึงผู้มีอำนาจในการลงนามที่แท้จริง ... ครับ

นายปกครอง
